

СЕРГІЙ КУЗЬМИЧ ШАБЕЛЬНИКОВ,*Харківський національний університет внутрішніх справ*

ВЛАСТИВОСТІ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Статтю присвячено виявленню, науковому опису та поясненню властивостей кримінологічного законодавства України. Установлено та надано характеристику таким із них, як конструктивістська природа, об'єктивна здатність до обструкції криміногенних факторів, функціональна динамічність, міжгалузевий, надсистемний (метасистемний) характер, мережева організація, функціональна інтегрованість у механізм протидії злочинності, конвенційність, стійкість, підвищена потенційна симулятивність та криміногенність.

Ключові слова: протидія злочинності, кримінологічне законодавство, властивість, конструкт, метасистема, мережа, конвенційність, криміногенність.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Утверджені у ліберально-гуманістичному руслі конституційні пріоритети в розбудові української державності вимагають від держави розвитку дієвих механізмів усебічного захисту людини, її життя і здоров'я, гарантування найвищих стандартів безпеки, в тому числі і зокрема кримінологічної. Параметри ж останньої традиційно для нашої країни є одними з найбільш гостро позначених, такими, що не дозволяють повною мірою реалізувати закладені у політико-правовій площині декларації європоцентристського цивілізаційного поступу. Існує нагальна потреба у зміцненні кримінологічної безпеки та системному зниженні рівня і характеру криміногенних загроз. Зважаючи на ці виклики, актуальною видається проблема науково обґрунтованого конструювання кримінологічного законодавства як метасистемного правового феномена, інструмента підвищення ефективності кримінологічної політики, фактора консолідації і концентрації кримінально-превентивних практик, форми інтелектуальної та політичної реакції на інтенсивне відтворення чинників злочинної обструкції розвитку українського суспільства і держави. Одним з етапів виконання цього завдання має стати з'ясування властивостей кримінологічного законодавства, ефекти яких можуть і повинні прогнозуватися як у правотворчості, так і в правозастосуванні у сфері протидії злочинності.

Стан дослідження проблеми

Законодавство у сфері протидії злочинності неодноразово потрапляло у фокус наукової уваги таких відомих дослідників, як О. М. Бандурка, М. О. Барановський, В. С. Батиргареєва, Я. І. Гі-

лінський, В. В. Голіна, Д. Ю. Гончаров, А. Г. Горшенков, О. М. Джужа, А. П. Закалюк, В. О. Зікеєв, А. В. Калініна, О. М. Костенко, О. М. Литвинов, І. І. Митрофанов, Ю. В. Орлов, В. М. Попович, О. О. Титаренко, Д. А. Шестаков та інші. Однак так і залишаються нез'ясованими соціально-правові властивості кримінологічного законодавства, від яких залежить адекватність наукового апарату, призначеного для роботи з цим правовим феноменом.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є виявлення, опис та пояснення властивостей кримінологічного законодавства. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: 1) визначити поняття кримінологічного законодавства; 2) з'ясувати його соціально-правову природу; 3) визначити й охарактеризувати властивості, притаманні феномену кримінологічного законодавства.

Наукова новизна дослідження визначається тим, що вперше у вітчизняній кримінологічній науці дано науковий опис і пояснення таким властивостям кримінологічного законодавства, як його конструктивістська природа, об'єктивна здатність до обструкції криміногенних факторів, функціональна динамічність, міжгалузевий і надсистемний (метасистемний) характер, мережева організація, функціональна інтегрованість у механізм протидії злочинності, конвенційність, стійкість, підвищена потенційна симулятивність і криміногенність.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані для подальшого розроблення наукових положень про метасистему кримінологічного законодавства, концептуальні

засади його розвитку, забезпечення ефективності й розвитку окремої теорії кримінології правотворчості.

Виклад основного матеріалу Матеріали та методи дослідження

Дослідження ґрунтувалося на системно-правовому аналізі різногалузевого законодавства, що має ознаки кримінологічного, а також правозастосовної практики шляхом: а) застосування методів контент-аналізу нормативно-правових актів у сфері протидії злочинності, а також герменевтичного методу під час тлумачення норм права; б) опитування 120 слідчих Національної поліції, 80 дільничних офіцерів поліції, експертних оцінок 40 працівників прокуратури, 30 суддів, 15 працівників Служби безпеки України у Дніпропетровській, Закарпатській, Київській, Луганській, Миколаївській, Харківській і Херсонській областях, а також експертних оцінок 38 кримінологів – докторів юридичних наук – щодо оцінювання таких властивостей кримінологічного законодавства, як симулятивність, криміногенність, конвенційність тощо.

Результати дослідження

Кримінологічне законодавство – міжгалузева мережа нормативно-правових актів і їх положень, що регулюють суспільні відносини у сфері протидії злочинності шляхом визначення стратегії, окремих напрямів, рівнів, шляхів, способів і засобів, а також суб'єктів спеціально-кримінологічного впливу на детермінаційний комплекс злочинності та фонових для неї явищ. Це законодавство має вельми складну інституціоналізовану соціально-правову природу [1, с. 58, 62], в якій відображаються багатовимірні аксіологічно-онтологічні засади, виведені в конструктивістський спосіб, спираючись на доктрину як на джерело й форму правового мислення. Її міждисциплінарний аналіз виявляє низку властивостей кримінологічного законодавства.

1. *Конструктивістська природа*, що визначається науково обґрунтованим спеціально-кримінологічним осмисленням нормативно-правового матеріалу (зокрема, з урахуванням засадничих положень концепції правової детермінації злочинності та соціально-правового механізму протидії її відтворенню), цілепокладанням під час тлумачення норм права і їх проєктів, правотворчості й правозастосування. Розгортання відповідного цілепокладання як виходить зі спеціально-наукових кримінологічних засновків, так і підпорядковується ліберально-гуманістичній домінанті публічного управління та антропологічності права.

Правові цілі й цінності розглядаються у нерозривному зв'язку, що є функціонально-ідеологічним запобіжником від впровадження антигуманних (політично дискримінаційних, еґенічних тощо) кримінально-превентивних практик.

2. *Кримінологічне законодавство має природно-правове смислове осердя* і, таким чином, виконує (має виконувати) роль антропологічного стабілізатора системи законодавства в цілому, забезпечуючи систему бар'єрів (зокрема, через правовий інститут кримінологічної експертизи нормативно-правових актів і їх проєктів, моніторингу ефективності законодавства у сфері протидії злочинності) потрапляння до нього елементів неправового характеру.

3. *Об'єктивна здатність до обструкції криміногенних факторів* через механізм правового регулювання, що репрезентує його антикримінальну іманентність.

4. *Функціональна динамічність* у тому розумінні, що положення нормативно-правових актів, які можуть мати антикриміногенний потенціал, набувають (і втрачають) останній не лише імпліцитно, як юридичну силу, задану від початку набуття чинності нормативно-правовим актом і до його скасування, а й *контекстуально*, тобто залежно від конкретних соціальних умов правового регулювання.

Наприклад, із початком агресії РФ проти України у 2014 р. втратили своє запобіжне значення положення Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією від 31 травня 1997 р.¹ (дію цього Договору припинено на підставі Закону України від 6 грудня 2018 р. № 2643-VIII²), ратифікованого Законом України від 14 січня 1998 р. № 1398-вр³. Серед іншого цей Договір

¹ Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією : від 31.05.1997 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006 (дата звернення: 07.12.2020). Втратив чинність.

² Про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією : Закон України від 06.12.2018 № 2643-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2643-19> (дата звернення: 07.12.2020).

³ Про ратифікацію Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією : Закон України від 14.01.1998 № 1398-вр // БД «Законодавство України» / ВР України. URL:

містив цілком кримінологічно значущі положення, які сприяли справі запобіганню злочинам агресії проти України. До таких положень належало твердження преамбули про те, що цей Договір як акт зміцнення дружніх відносин між Україною та РФ служить справі миру і міжнародної безпеки. У ст. 2 наголошувалося, що договірні сторони поважають територіальну цілісність одна одної, підтверджують непорушність існуючих між ними кордонів¹. Стаття 3 проголошувала, що договірні сторони будують відносини одна з одною на основі принципів взаємної поваги до суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або погрози силою, включно з економічними та іншими способами тиску, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи². «Кожна з Високих Договірних Сторін утримується від участі або підтримання яких би то не було дій, спрямованих проти іншої Високої Договірної Сторони» (ст. 6)³. Договірні сторони зобов'язувались вжити на своїй території необхідних заходів, включно з ухваленням відповідних законодавчих актів, для відвернення і припинення будь-яких дій, що являють собою підбурювання до насильства або насильства проти окремих осіб чи груп громадян, яке ґрунтується на національній, расовій, етнічній або релігійній нетерпимості (ст. 11)⁴, тощо.

Кримінально-превентивна спрямованість цих положень є очевидною, як з очевидним і те, що навряд чи варто в цій роботі звертатися до даних офіційної державної статистичної звітності про рівень зареєстрованих злочинів терористичної спрямованості, злочинів проти миру, безпеки людства, міжнародного правопорядку, а також судової статистики про кількість притягнутих за їх вчинення осіб, афілійованих з РФ. Так само не варто, гадаємо, перелічувати й аналізувати низку парламентських документів, що стали політико-правовою реакцією на анексію Росією АРК, на її аг-

ресію щодо України, яка триває в Донецькій та Луганській областях тощо. Ці документи й обставини відомі широкому загалові, й ми їх згадали тут тільки для того, щоб підкреслити те, яким чином соціальний контекст може впливати на зміну запобіжного значення тих чи інших нормативно-правових актів і, отже, можливості віднесення їх до кримінологічних.

Однак існує і зворотна закономірність, коли некримінологічне нормативно-правове положення під впливом змін соціального контексту й умов правового регулювання набуває запобіжного значення та поповнює обсяг кримінологічного законодавства. Наприклад, ч. 4 ст. 1, ч. 3 ст. 26 Закону України «Про статус народного депутата України»⁵, що встановлюють державні гарантії непорушності повноважень народного депутата України, створення необхідних умов для їх виконання, в ситуації незаконного ув'язнення громадянки України Н. В. Савченко (в подальшому такої, яка набула статусу народного депутата України, перебуваючи в ув'язненні) органами влади РФ сприяли припиненню щодо неї злочину у вигляді незаконного позбавлення волі, в тому числі й завдяки механізму наділення її міжнародним імунітетом Парламентської Асамблеї Ради Європи, до складу якої було делеговано вказаного депутата.

5. *Міжгалузевий, надсистемний (метасистемний) характер, мережева організація.* Кримінологічному законодавству не властива ієрархічність; воно не має суцільності в регулюванні суспільних відносин ані за галузевим критерієм, ані в межах дії окремого нормативно-правового акта. Констатуємо епістемологічний парадокс: існування кримінологічних норм законодавства не кореспондує існуванню відповідних, себто кримінологічних, норм права. Не можна погодитись із запропонованим В. Н. Орловим визначенням кримінологічної норми як моделі належної поведінки суб'єкта кримінологічних правовідносин, а також із тим, що, на думку вченого, в кримінологічних нормах установлюються приписи, відповідно до яких регулюються суспільні відносини, що стосуються причин, умов злочинів і злочинності, осіб, які вчинили злочини, і їх жертв, запобігання злочинам і злочинності, застосування інших заходів боротьби зі злочинністю [2, с. 57–62]. Це не варто робити

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13/98-вр>
(дата звернення: 07.12.2020).

¹ Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією : від 31.05.1997 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006 (дата звернення: 07.12.2020). Втрапив чинність.

² Там само.

³ Там само.

⁴ Там само.

⁵ Про статус народного депутата України : Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12> (дата звернення: 07.12.2020).

хоча б із тієї причини, що кримінологічність норми закону – науковий конструкт, що не має онтологічно-правового відповідника у сенсі деякого умовного кримінологічного права. Кримінологічні суспільні відносини – це симулякр, символічні контури якого, оформлені засобами кримінологічного дискурсу, відсилають до норм наявних галузей права: кримінального, адміністративного, цивільного, господарського, трудового тощо. Плутанина між знаком і денотатом, коли знак набуває свого самостійного, відірваного від денотату звучання та існування, – позивний нашого часу, прикмета постмодернових суспільств. Однак збереження науковості й філософської тверезості в межах кримінологічного мислення висуває вимогу подолати негативні постмодерні ефекти, утримати мислення, утримати зв'язок між знаково-символічним простором та онтологічним, праксисом, називаючи знак знаком і розуміючи його відсильний, символічний характер, несамотійний, зі смислової точки зору.

Не існує кримінологічних суспільних відносин та відповідних кримінологічних норм права, кримінологічного права взагалі (відносини у сфері протидії злочинності – адміністративно-правові, кримінально-правові, кримінально-виконавчі, кримінальні процесуальні, цивільно-правові тощо)¹. Водночас є кримінологічні норми закону і кримінологічне зако-

нодавство як знаково-символічна система, оформлена у галузевій правовій онтології, засобами якої досягаються кримінологічні цілі. Приписування останніх норм законодавства – результат кримінологічного-доктринального конструювання.

6. *Функціональна інтегрованість у механізм протидії злочинності*. Кримінологічне законодавство – не лише метасистема, ризоматична структура, «пророшена» із законодавства як такого. Воно є інструментальною метасистемою в системі протидії злочинності; є, з одного боку, проекцією останньої, а з іншого – її інноваційним чинником. Саме така функціональна інтегрованість забезпечує цілісність феномена кримінологічного законодавства і як мисленнєвого конструкту, і як специфічної правової матерії, дискурсивно визначеної, юридично оформленої та вмонтованої у правову свідомість, культуру та практику.

Похідними від описаної функціональної інтегрованості кримінологічного законодавства є ще три його соціально значущі властивості. По-перше, це *конвенційність* протидії злочинності як імпліцитна властивість сфери забезпечення національної безпеки у зв'язці з ліберально-гуманістичною світоглядною домінантою суспільного договору, втіленого в Конституції України. Окрім конституційно-правової зумовленості, конвенційність також має означати й наукову обґрунтованість, слідування кримінологічної законотворчості та іншої правотворчості рекомендаціям кримінологічної та суміжної з нею наук (передусім кримінального, кримінального процесуального, кримінально-виконавчого, адміністративного права, криміналістики, теорії управління тощо). Лише в разі належного наукового забезпечення кримінологічне (як і будь-яке інше) законодавство може претендувати на таку ознаку, як конвенційність, адже наявний законодавчо закріплений механізм правотворчої діяльності передбачає таке забезпечення саме як елемент державного та суспільного устрою, тобто як один з елементів проекції суспільного договору в частині представницької демократії. Нормативно-правова визначеність і наукова обґрунтованість антикримінальних практик, їх юридична обмеженість є, таким чином, гарантією проти сваволі силового блоку держави, запобіжником від узурпації влади під приводом боротьби зі злочинністю, а також умовою забезпечення ефективності кримінально-превентивної діяльності. Отож, конвенційність означає ще й *формативність*, тобто властивість визначати межі, задавати формат протидії злочинності.

¹ Тут не зайвим буде звернути увагу на ту обставину, що предмет правового регулювання і предмет суспільних відносин, яким є відповідне благо (в нашому випадку – суспільна та особиста безпека в частині кримінологічної безпеки) – не одне й те саме. Абсолютно не заперечуючи й навіть цілком визнаючи наявність особливого такого суспільного й особистого блага, яким є безпека (сутнісно інструментального блага), не можна водночас його ототожнювати із підставою виділення окремого предмета правового регулювання та у зв'язку з цим – відповідної галузі права. Крім того, що для цього немає достатніх наукових підстав, у цьому немає й будь-якої доцільності. Прагнення ж виділити окрему галузь кримінологічного законодавства – суть симулятивного *спрошення* уявлення про кримінологічне законодавство, спроба його осмислення відомими, узвичаєними дискурсивними засобами (галузі законодавства відповідає галузь права), які в цьому випадку виявляються неналежними, неадекватними. Далеко не будь-яке благо є сенсоутворюючим елементом суспільних відносин галузево правотворюючого характеру, інакше ми б мали виділити право життя і здоров'я, право особистості свободи, право волі тощо. Безпека (в т.ч. й кримінологічна) – в цьому ж ряді.

По-друге, крім конвенційності та пов'язаної з нею формативності, як і будь-яке інше законодавство, кримінологічне характеризується *стійкістю*. З одного боку, стійкість забезпечує спадковість системи протидії злочинності. З іншого ж – часові межі стійкості кримінологічного законодавства постійно скорочуються. Так, це до певної міри продиктовано вимогами соціального часу, що постійно пришвидшується, динамізмом соціальних перетворень. Водночас наочно засвідчує брак наукового забезпечення та орієнтування в разі його змін на отримання політичних чи економічних дивідендів. Це, у свою чергу, є наслідком політизованості правоохоронних і судових органів, істотної залежності діяльності парламенту в деяких питаннях від волі зарубіжних політичних та економічних акторів. Для прикладу – неприкритий тиск МВФ на депутатський корпус щодо необхідності повторної криміналізації незаконного збагачення, запровадження інституту цивільної конфіскації тощо). І подібних до цього прикладів багато: від ліквідації кримінально-процесуального інституту дізнання у 2012 р. до його повернення у 2020 р.; від ліквідації підрозділів поліції спочатку по боротьбі з організованою, пізніше – з економічною злочинністю, до повернення до них же, щоправда, у прихованій, мутованій формі, у вигляді створення Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції тощо. Так чи інакше, але змушені визнати цю обставину: стійкість кримінологічного законодавства є тією його властивістю, що більше тяжіє до належного, аніж до дійсного, маніфестує гостру кризу стратегічного мислення й управління протидією злочинності, що на ньому ґрунтується, як на рівні окремих відомств і центральних органів виконавчої влади, так і на рівні профільних парламентських комітетів, офісу Президента й Ради національної безпеки і оборони України.

По-третє, не можна також не відмітити і такої властивості значної частини сучасного кримінологічного законодавства України, як його *симулятивність*, а надто того його сегмента, що складає названий нами стратегічний вузол. Симулятивність кримінологічного законодавства виявляється виключно під час його аналізу в контексті цілісного механізму правового регулювання, головним чином у зв'язку з правозастосовною практикою. Певна річ, з огляду на наявний масив кримінологічних нормативно-правових актів цей висновок варто сприймати як узагальнений. Він не має абсолютизуватися, зводиться до тотальної

властивості всього кримінологічного законодавства; з нього є й абсолютний виняток. Із неоднаковою мірою, однак, симулятивність властива переважній більшості механізмів реалізації, застосування кримінологічних нормативно-правових актів: від імітації виконання численних заходів, спрямованих на реалізацію Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015¹, і до виконання нормативних вимог (зокрема передбачених Наказом Міністерства юстиції України «Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими» від 4 листопада 2013 р. № 2300/5²) щодо складання та реалізації індивідуальних програм роботи (ресоціалізації) із засудженими у виправних колоніях. Тож, імітаційність значного сегмента практики протидії злочинності визначає таку властивість кримінологічного законодавства, як симулятивність.

7. *Підвищена потенційна криміногенність* як здатність набувати властивості криміногенного фактора, тобто такої властивості норм права, коли вони обумовлюють вчинення злочинів. Криміногенність не є виключною властивістю тільки кримінологічного законодавства, але й останнє не є винятком серед інших сегментів позитивного права у сенсі його здатності детермінувати злочинність. Однак порівняно з іншим, некримінологічним, законодавством законодавство у сфері протидії злочинності характеризується значно вищим криміногенним потенціалом своїх недосконалостей. Окрім загальних ознак корупціогенності та криміногенності, останні виявляються у тому, що: а) додатково закладаються чинники дисфункції системи протидії злочинності; б) у низці випадків легалізується державне насильство, що має своїм наслідком знедержавлення легітимності (у термінології Р. Дарендорфа, Ю. В. Орлова [3, с. 223]), поширення кримінальності широкого спектру проявів.

¹ Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини : Указ Президента України від 25.08.2015 № 501/2015 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015> (дата звернення: 07.12.2020).

² Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими : Наказ М-ва юстиції України від 04.11.2013 № 2300/5 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1863-13> (дата звернення: 07.12.2020).

Висновки

Отже, як можна бачити, кримінологічне законодавство характеризується такими властивостями, як конструктивістська природа, об'єктивна здатність до обструкції криміногенних факторів, функціональна динамічність, міжгалузевий, надсистемний (метасистемний) характер, мережева організація, функціональна інтегрованість у механізм протидії злочинності, конвенційність, стійкість, підвищена потенційна симулятивність і підвищена криміногенність. Усі ці властивості не є специфічними, однак по-особливому виявляються щодо кримінологічного законодавства. Природа ж останнього визначається передусім науковим та практико-орієнтованим баченням, визначенням можливостей використати те чи інше нормативно-правове положення чи акт у цілому, адаптувати його під запити спеціально-кримінологічного запобігання злочинам і протидії злочинності. Отже, і формування, вбудовування мережі, метасистеми криміноло-

гічного законодавства відбувається не за галузевим, а за аутогенетичним принципом і вирізняється нормативно не суцільним, а вибірково-характером. Однак це жодною мірою не означає незв'язності кримінологічного законодавства. Несуцільний, мережевий підхід, що застосовується в науці для опису кримінологічного законодавства й пояснення його природи, завдає додаткового клопоту організації та управлінню правотворчістю у сфері протидії злочинності. Однак цей же підхід у разі його розумного, осмисленого застосування здатен на декілька порядків підняти ефективність такої правотворчості, виявити внутрішньо-, зовнішньо-, міжсистемні зв'язки в законодавстві у сфері протидії злочинності, пов'язати єдиними мережевими вузлами з виходом на комплексне стратегування положення різносферичних нормативно-правових актів і спрямувати їх регулюючий потенціал під антикримінальні цілі.

Список бібліографічних посилань

1. Калініна А. В. Кримінологічне законодавство у пострадянських державах. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2018. Вип. 35. С. 55–67.
2. Орлов В. Н. Основы криминологического права : учебник. М. : Криминолог. б-ка ; Ставрополь : Аргус, 2016. 668 с.
3. Орлов Ю. В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності : монографія. Харків : Діа Плюс, 2016. 656 с.

Надійшла до редколегії 10.12.2020

ШАБЕЛЬНИКОВ С. К. СВОЙСТВА КРИМИНОЛОГИЧЕСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ

Статья посвящена выявлению, научному описанию и объяснению свойств криминологического законодательства Украины. Установлены и охарактеризованы такие из них, как конструктивистская природа, объективная способность к обструкции криминогенных факторов, функциональная динамичность, межотраслевой, сверхсистемный (метасистемный) характер, сетевая организация, функциональная интегрированность в механизм противодействия преступности, конвенциональность, устойчивость, повышенная потенциальная симулятивность и криминогенность.

Ключевые слова: *противодействие преступности, криминологическое законодательство, свойство, конструкт, метасистема, сеть, конвенциональность, криминогенность.*

SHABELNIKOV S. K. PROPERTIES OF CRIMINOLOGICAL LEGISLATION OF UKRAINE

The author has provided characteristics of such basic properties of criminological legislation as its constructivist nature, natural and legal semantic core, objective ability to obstruction of criminogenic factors, functional dynamics, intersectoral, supersystem (metasystemic) character, network organization, functional integration into the mechanism of combating crime, conventionality, stability, partial simulativeness, potential criminogenic situation. Additional features of this legislation are: a) conventionality in combating crime as an implicit property of national security sector in connection with the liberal and humanistic worldview dominant of the social contract embodied in the Constitution of Ukraine; b) formativeness, i.e. the ability to define boundaries, to set the format of combating crime; c) stability, which ensures the heredity of the anti-crime system. The time limits of the stability of criminological legislation are constantly decreasing.

It has been argued that the content and effectiveness of criminological legislation is determined by the presence of those entities in the state that are capable of conceptualization, basic meaning

in criminological categories with subsequent extrapolation, detailing of relevant concepts and categories on legal matter, legal field and law enforcement. Thus, the nature of criminological legislation is primarily determined by scientific and practice-oriented vision, identifying opportunities to use any legal regulation or an act in general, to adapt it to the demands of special criminological crime prevention and crime combating.

The practical significance of the obtained results lies in the possibility of their use for the development of the concept for developing criminological legislation, scientific provision of criminological examination of regulatory acts and their drafts.

Key words: *crime combating, criminological legislation, alliance, construct, metasystem, network, conventionality, criminal situation.*